

AB VE TÜRKİYE

Kasım 2025

Türkiye 1999'dan beri **AB aday ülkesidir**.

ARALIK 1995

AB ve Türkiye arasında
Gümrük Birliği'nin
oluşturulması

ARALIK 1999

Avrupa Birliği Konseyi
Türkiye'ye aday ülke
statüsü verir

ARALIK 2004

AB Konseyi katılım
müzakerelerini başlatma
kararı alır

MART 2016

AB-Türkiye Göç
Bildirisi

HAZİRAN 2018

Katılım müzakereleri, Konsey
kararı doğrultusunda, resmî
olarak durma noktasına gelir

MART 2021

"Pozitif gündem"i'nin
başlatılması

KASIM 2023

AB ve Türkiye'nin siyasi,
ekonomik ve ticari ilişkilerinin
mevcut durumu hakkında Ortak
Bildiri

TEMMUZ 2024

Yüksek Düzeyli Ticaret
Diyaloğu'nun ilk toplantısı

NİSAN 2025

Yüksek Düzeyli Ekonomi
Diyaloğu

AB'NİN TÜRKİYE'YE DESTEĞİ

Avrupa Birliği, Türkiye'nin en büyük mali yardım sağlayıcısıdır. AB, Türkiye'nin kalkınmasını ve AB'ye katılım sürecini desteklemek amacıyla çeşitli programlar ve araçlar sunmaktadır.

Mülteciler için Destek ve Göç Yönetimi

2011 yılından bu yana AB, Türkiye'deki mülteciler ve ev sahibi toplumlara yardım amacıyla yaklaşık 11 milyar avro tutarında kaynak tahsis etmiştir. Bu kapsamda AB, 1,6 milyondan fazla mültecinin temel ihtiyaçlarının karşılanmasına, 830.000'e yakın çocuğun eğitime erişimine ve 40 milyonu aşkın birinci basamak sağlık hizmetinin sunulmasına önemli katkı sağlamaktadır. Ayrıca, sınır yönetimi kapasitesinin güçlendirilmesi amacıyla ekipman desteği, teknik yardım ve eğitim faaliyetleri de yürütülmektedir.

AB
Türkiye'nin

en büyük
ticaret
ortağıdır

en büyük
yatırımcısıdır

en büyük mali
yardım sağlayıcısıdır

Katılım Öncesi Mali Yardım Aracı (IPA)

2021-2024 arasında AB aşağıdaki kaynakları tahsis etmiştir:

- Sivil Topluma destek için **105 milyon avro**.
- Çevre ve iklim değişikliğine ilişkin olarak yaklaşık **115,7 milyon avro**.
- Sağlık, eğitim, istihdam, sosyal koruma ve kapsayıcılık politikalarına destek amacıyla **70 milyon avro**.
- Tarım-gıda sanayii, organik tarım ve balıkçılık dâhil tarım ve kırsal kalkınmaya yönelik **210 milyon avro**dan fazla destek.

Türkiye Yatırım Platformu

AB tarafından 2022 yılında kurulan **Türkiye Yatırım Platformu**, Türkiye'de AB yatırımlarının yönlendirilmesinde kullanılan temel araçtır. Platform, AB finans kuruluşlarının karbonsuzlaşma, dijitalleşme, finansmana erişim, inovasyon ve yeşil yatırımlar alanlarındaki yatırım tekliflerini, kamu ve özel yatırımlar için çok çeşitli bütçe garanti mekanizmaları aracılığıyla desteklemektedir. Platform vasıtasıyla uluslararası finans kuruluşlarıyla iş birliği içinde **2027 yılı sonuna kadar Türkiye'ye 2,4 milyar avro** değerinde yatırım yapılması hedeflenmektedir. Bu çabalar aşağıdakileri içermektedir:

- Şehirlerin Sürdürülebilir Dönüşümünün Finanse Edilmesi ve Hızlandırılması ("**FAST-Cities**").
- Şubat 2023'teki depremlerden etkilenen iller için içme suyu, kanalizasyon ve yağmur suyu şebekelerinin yanı sıra içme suyu, atık su arıtma tesislerinin **rehabilitasyonu, inşası ve genişletilmesi**.
- **Bağlantısallık programı**, düşük emisyonlu enerji tedarik projelerine, sürdürülebilir ulaşım ağlarına, dijital bağlantısallık ve dijitalleşme projelerine, sürdürülebilir tedarik zincirlerine ve insani kalkınma projelerine yönelik yatırımları teşvik etmektedir.

Birlikte neler başarıyoruz?

150.000'den fazla iş sağlandı veya korundu

Sera gazı emisyonları her yıl 311.000 tondan CO2'ten daha fazla azaltıldı

YAKIN TİCARET VE YATIRIM BAĞLANTILARI

AB, Türkiye'nin ana ticaret ortağıken Türkiye de AB'nin beşinci büyük ticaret ortağıdır. 2024 yılında, Türkiye'nin ihraç ettiği malların %41'i AB'ye giderken, ithal ettiği malların %32,1'i AB'den gelmiştir. AB doğrudan yabancı yatırımları 2023 yılında 5,33 milyar avroya ulaşmıştır. Toplam ticaret hacmi 2024 yılında yaklaşık 210 milyar avro ile rekor seviyeye ulaşmıştır.

1995 tarihli **Gümrük Birliği Kararı**, AB ile Türkiye arasında serbestleştirilmiş bir ticaret rejimi oluştururken (tarifelerin ve miktar kısıtlamalarının kaldırılması), aynı zamanda da Türkiye'ye AB'nin gümrük tarifeleri ve kuralları, ticaret politikası, rekabet politikası, fikrî mülkiyet hakları ve teknik mevzuatına uyum sağlama zorunluluğu getirmiştir.

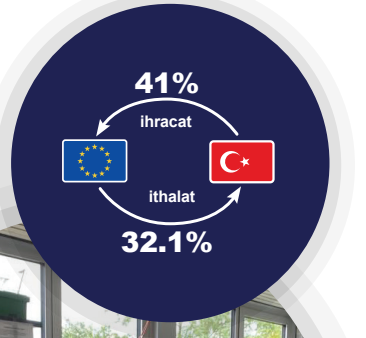
DIŞİŞLERİ VE GÜVENLİK POLİTİKASI

Türkiye, AB–Türkiye ilişkilerinin temel unsurlarından biri olan dış politika alanında etkin ve önemli bir aktördür. Türkiye **AB'nin Ortak Dış ve Güvenlik Politikası** alanında belirli düzeyde hazırlıklıdır. Türkiye'nin AB'nin tutumlarıyla uyum oranı çok düşüktür; dış politikası ise bazı konularda AB öncelikleriyle çelişmektedir.

- Türkiye, diplomasi, ekonomi, güvenlik ve savunma alanlarında **ortaklıklarını** çeşitlendirerek ve **stratejik özerkliğini** ortaya koyarak kapsamlı bir vizyon benimsemiştir.
- AB'nin Rusya'ya yönelik yaptırımlarının etkisizleştirilmesinin önlenmesi konusunda Türkiye, belirli önlemleri uygulamış olup AB ile etkin iş birliğini sürdürmelidir. Aynı zamanda, Türkiye menşeli olup varış noktasına asla ulaşmayan ihracat faaliyetleri (false transit) endişe kaynağı olmaya devam etmektedir.
- AB'nin **Ortak Dış, Güvenlik ve Savunma Politikası** kapsamında Türkiye, AB'nin kriz yönetimi misyon ve operasyonlarına aktif bir şekilde katılmaya ve kayda değer katkı sağlamaya devam etmiştir.

İNSANLAR ARASI TEMASLAR

- AB, 2021 yılından bu yana **ERASMUS+** kapsamında eğitim, öğretim, gençlik ve spor alanlarında AB ve Türk vatandaşları arasında **260.000'den fazla değişimi** finanse etmiştir.

© Murat Baykara

